

AANKOMST IN WENEN

Met het vliegtuig

De internationale luchthaven Wenen-Schwechat (www.viennaairport.com) ligt 19 km ten zuidoosten van het centrum. De meeste verbindingen met het stadscentrum brengen u naar **Wien Mitte** (Landstrasse), aan de zuidoostelijke rand van het historische centrum. Daar vertrekken metrolijnen **U** 3 en 4 naar de hele stad.

► CAT

De City Air Terminal verbindt de luchthaven met Wien Mitte in 16 min. Vertrek om het halfuur, van 6.05 u tot 23.35 u in de richting luchthaven-stad en van 5.38 u tot 23.38 u in de richting stad-luchthaven. € 10, € 18 HT (€ 9/16 bij aankoop via de website). www.cityairporttrain.com.

U, S, TRAM EN BUS

📞 7909 100 - www.wienerlinien.at

► **Dienstregeling** – 5.30-0.00 u (plus nachtbus).

► **Tickets** – € 2,20 (€ 1,80 in voorverkoop).

► **Formules** – **Netzkarte 24 Stunden Wien**: € 5,70 voor 24 uur; **Netzkarte 72 Stunden Wien**: € 13,60 voor 72 uur.

Vienna Card: € 18,50, 72 uur geldig, goed voor alle lijnen, kortingen in de musea.

🕒 *Bijkomende info blz. 12.*

► TREIN

Lijnen **S** 2 of 7, om het halfuur richting Wien Mitte (ook halte in Rennweg) in 24 min. € 3,60 enkele reis. Vertrek 24/24 (23.00-4.00 u: om het uur). 📞 (01) 05 1717.

► BUS

Er rijden twee lijnen naar het centrum van Wenen: de ene naar de Schwedenplatz, de andere naar het Westbahnhof. Deze twee bestemmingen zijn met de rest van de agglomeratie verbonden door metrolijnen. Vertrek om de 30 min. (beperkt aanbod tussen 23.30 u en 4.50 u). € 7, € 13 HT. 25 min. rijden. 📞 0810 222 333 en www.postbus.at.

► TAXI

€ 35/40 voor een rit van 25 min.

Met de trein

De treinen uit België en Nederland komen aan in het **Westbahnhof**. Daar kunt u metrolijn **U** 3 nemen naar het centrum van de stad. Opgelet! Vanaf 2014 zal het Hauptbahnhof een deel van het internationale vervoer voor zijn rekening nemen.

Met de bus

De bussen van **Eurolines** komen aan op het busstation in de Erdbergstrasse 202. Daar kunt u metrolijn **U** 3 nemen naar het centrum van de stad.

De prachtige Bundesgarten Belvedere dateert uit de 18de eeuw. © Shutterstock/Sergel Ski

Bestemming Wenen

DE REIS VOORBEREIDEN 4

Formaliteiten, Geldzaken, Met de bus	4
Met de trein, Met het vliegtuig	4
Seizoenen, Toeristische informatie	6

PRAKTISCHE INLICHTINGEN 7

Adressen, Ambassades, Banken, Bezichtigen	7
Elektriciteit, Feestdagen, Fooien, Hulpverlening	7
Internet, Mensen met een handicap	8
Met de fiets, Openbaar vervoer	8
Openingstijden, Pers en media	10
Post, Rondleidingen	10
Tabak, Talen, Taxi, Telefoneren	11
Te voet, Tijdsverschil, Toeristische brochures	12
Toiletten, Uit eten, Veiligheid, Vienna Card	12

EVENEMENTENKALENDER 14

Jaarlijkse afspraken	14
Kunstgalerijen	15
Tijdelijke tentoonstellingen	16

DE REIS VOORBEREIDEN

Formaliteiten

Inwoners van de Europese Unie moeten in het bezit zijn van een geldige identiteitskaart.

Geldzaken

De Oostenrijkse munteenheid is de **euro**.

Betalen – In handelszaken, hotels en restaurants worden internationale betaalkaarten aanvaard. In slechts enkele pensions wordt een betaling in contanten gevraagd (bekijk hun website voor u reserveert).

Er zijn heel wat geldautomaten, herkenbaar aan een B in blauw en groen, waar u geld kunt afhalen.

📍 'Banken', blz. 7.

Budgetten en verminderde tarieven – Wenen is een dure stad, zowel voor overnachtingen als voor bezichtigingen en transport.

Senioren en studenten genieten van een verlaagd tarief (wie jonger is dan 19 jaar kan in verscheidene musea gratis binnen). Er zijn verschillende formules en kaarten waardoor u uw uitgaven kunt beperken. U kunt in Wenen heel uitgebreid eten voor weinig geld.

📍 'Vienna Card', blz. 12 en 'Openbaar vervoer', blz. 8.

Met de bus

Enkele keren per week vertrekt Euro-lines vanuit België en Nederland richting Wenen. De rit duurt 18 uur.

Euro-lines – ☎ 02 274 13 50 in België en 020 560 87 88 in Nederland – www.eurolines.be of www.eurolines.nl.

In Wenen: Erdebergstraße 202 – 1030 Wien – ☎ (01) 798 29 00 – www.eurolines.at – 6.30-21.00 u. Alle andere busmaatschappijen komen aan in Wien Mitte. ☎ 71 101.

Met de trein

Een nachttrein verbindt Brussel met het Westbahnhof in Wenen in 13 uur. Sinds december 2009 rijdt geen nachttrein meer van Amsterdam naar Wenen.

NS – www.ns.nl

NMBS – www.b-rail.be

Ter plaatse: ÖBB – ☎ 05 1717 – www.oebb.at

Met het vliegtuig

Vliegtuigen landen op de luchthaven **Vienna International Airport-Schwechat** (wordt op dit moment helemaal verbouwd), 19 km ten zuidoosten van Wenen.

☎ 700 72 22 33

www.viennaairport.com

📍 'Aankomst in Wenen', blz. 1, voor de verbindingen met het stadscentrum.

LUCHTVAARTMAATSCHAPPIJEN

Brussels Airlines – Dagelijkse vluchten vanuit Brussel.

☎ 0 902 51 600 (België)

www.brusselsairlines.com

KLM – Dagelijkse vluchten vanuit Amsterdam.

www.klm.nl

LAGEKOSTENMAATSCHAPPIJEN

Let op, deze markt verandert snel, de bestemmingen wijzigen dan ook vaak.

EVENEMENTENKALENDER

Jaarlijkse afspraken

Maandkalender met de belangrijkste voorstellingen beschikbaar bij het Bureau voor Toerisme en op www.wien.info.

JANUARI - FEBRUARI

► **Nieuwjaar** – begint in Wenen wanneer de *Pummerin*, de enorme klok van de Stephansdom, wordt geluid.

► **Nieuwjaarsconcert** – 1 januari. Prachtig concert van de Wiener Philharmoniker, live te volgen via mondio vision. Reserveringen (www.musikverein.at) op 2 januari (niet vroeger, niet later) voor het volgende jaar!

► **Wiener Eistraum** – schaatsen voor het stadhuis, 9.00-23.00 u. www.wienereistraum.com

► **Resonanzen** – vanaf half januari, concerten met middeleeuwse en barokmuziek. www.konzerthaus.at

► **Opernball** – 31 januari, het chicste van alle Weense bals.

🕒 'Wenen verkennen', blz. 130.

► **Kaffeessiederball** – niet het bekendste maar zeker een van de gezelligste, in februari. www.kaffeessiederball.at

► **Internationaal accordeonfestival** – begin febr. – begin maart – www.akkordeonfestival.at

MAART - APRIL

► **Paasmarkt** – in het kasteel van Schönbrunn, ontdek er de plaatselijke pastradities.

► **Osterklang** – muziek uit de 17de tot de 19de eeuw, 10 dagen in april. www.osterklang.at

► **Marathon van Wenen** – eind april, meer dan 25.000 lopers bezoeken de stad in looppas!

MEI

► **Genussfestival** – twee dagen lang overspoelen regionale culinaire specialiteiten het Stadtpark. www.genuss-festival.at

► **Festwochen** – van begin mei tot eind juni, internationaal avant-gardefestival voor theater, muziek en kunst, in de MQ. www.festwochen.or.at

► **Night Skating** – van mei tot oktober, elke vrijdagavond, gezamenlijk avondbezoek aan de stad op rollerskates. www.nightskating.at

► **Wenen aan het strand** – in navolging van Paris Plages kunt u van mei tot sept. ook in Wenen (Lothringerstr.) zonnen. www.sandinthecity.at

JUNI

► **Festival van de Donauinsel** – half juni, groot festival georganiseerd door de SPÖ met gratis concerten die meer dan drie miljoen bezoekers aantrekken gedurende drie dagen. www.donauinselfest.at

► **Regenbogen Parade** – Gay Pride. www.regenbogenparade.at

► **KlangBogen** – groot muziekfestival (150 concerten) met onder andere het **JazzFestWien** (www.viennajazz.org) eind juni-begin juli. Concerten in de verschillende zalen. www.klangbogen.at

JULI - AUGUSTUS

► **Musikfilm Festival** – gratis filmvoorstellingen over opera of muzikale films voor het stadhuis van

Wenen, wereldkeuken. Dagelijks bij het vallen van de avond. www.wien-event.at

► **Jongeren en muziek** – half juli, jonge musici interpreteren klassieke werken.

► **Kino unter Sternen** – film onder de blote hemel (wisselende locatie: Augarten, Karlsplatz...

www.kinountersternen.at

► **ImPulsTanz** – festival van de internationale dans, in de MQ. www.impulstanz.com

SEPTEMBER

► **Festival Haydn** – in het Palais Esterházy in Eisenstadt (in de buurt van Wenen). www.haydnfestival.at

► **Wijnplukken in Cobenzl** – de wijngaarden van het 19de arrondissement vieren feest. www.weingutcobenzl.at

OKTOBER

► **Viennale** – internationaal filmfestival, twee weken in oktober. www.viennale.or.at

► **Nacht van de musea** – in oktober openen de musea van Wenen een nacht lang hun deuren. www.langenacht2.orf.at

► **Blickfang** – jaarlijkse tentoonstelling in het MAK, in oktober, voor liefhebbers van design in alle vormen. www.blickfang.com

► **Kunst Wien** – de grootste artistieke beurs in Wenen, in het MAK. www.kunstnet.at

NOVEMBER - DECEMBER

► **Wien Modern Festival** – festival van hedendaagse muziek, van klassiek tot avant-garde, eind november. www.wienmodern.at

► **Seizoen van de bals** – begin van het balseizoen. www.vienna.info

► **Carnavalsseizoen** – het carnaval van Wenen begint in november. De zaterdag voor Vastenavond loopt een grote gekostumeerde optocht over de Ring.

► **Kerstmarkten** – overal in de stad. Gezellig en kleurrijk. De grootste is de Christkindmarkt voor het stadhuis; op de markt op de Spittelberg vindt u meer ambachtelijke producten.

► **Bal van de Keizer** – op 31 december, in de Hofburg. De gelukkige of fortuinlijke deelnemers kunnen de pracht en praal aan het Habsburgse hof opnieuw beleven.

Kunstgalerijen

Wenen telt heel wat kunstgalerijen, vooral in het historische centrum rond het **Dorotheum**, een 300 jaar oud veilinglokaal (📍 'De beste adresjes/Winkelen', blz. 35).

Informatie (in het Duits) op de websites www.kunstnet.at en www.galerienrundgang.at. Dit zijn de belangrijkste:

Charim – Dorotheergasse 12 - 1010 - www.charimgalerie.at. Oostenrijks activisme in de jaren 1960, internationale artiesten.

Ernst Hilger – Dorotheergasse 5 - 1010 - www.hilger.at. Hedendaagse kunst: Miró, Picasso, Warhol...

Galerie bei der Albertina – Lobkowitzplatz 1 - 1010. Art nouveau.

Krinzinger – Seilerstätte 16 - 1010 - www.galerie-krinzinger.at. Nieuwe Oostenrijkse artistieke elite.

Lang Wien – Seilerstätte 16 - 1010. Hedendaagse Oostenrijkse kunst.

Boris Wilitzky Kunsthandel – Schulerstr. 7 - 1010 - Europese schilderkunst uit de 16de tot de 20ste eeuw.

OVERNACHTEN

In de hoofdstad heeft u twee overnachtingsmogelijkheden: een hotel of een pension. In het centrum zijn heel wat luxe adressen te vinden. Heeft u een beperkt budget, dan raden wij u aan te logeren in wijken als Neubau of Josefstadt, voorbij de Ring. U kunt ook terecht in een jeugdherberg (www.hihostels.com en www.wombatshostels.com) of bij particulieren (lijst bij het Bureau voor Toerisme). In het laagseizoen kunt u goedkoop logeren (nov.-maart, behalve met Kerstmis en op Nieuwjaar). Reserveer zo snel mogelijk als u Wenen in die periode wilt bezoeken. Surf naar de website van het hotel, naar www.wien.info of neem contact op met de **reserveringscentrale** op het nummer ☎ (01) 24 555 (7.00-19.00 u). Vraag meteen ook naar het soort bed: een eenpersoonsbed, een bed met twee matrassen of een 'Frans' bed (*französisches Bett*) met 1 matras. De pensions hebben vaak verschillende types kamers (met of zonder badkamer, balkon) en hanteren een soepel prijsbeleid. De prijs van alle etablissementen omvat steeds een uitgebreid ontbijt (*Frühstück*). De prijzen gelden voor een tweepersoonskamer in het hoogseizoen.

Onderstaande adressen vindt u terug op de uitneembare vouwkaart aan de binnenzijde van de cover: zoek het overeenkomstige nummer (bv. ①). De aanwijzingen in het rood verwijzen eveneens naar deze uitneembare vouwkaart.

Stephansplatz

VAN € 70 TOT 120

⑩ **Pension City** – **Vouwkaart E4** – *Bauernmarkt 10* - ① **Stephansplatz** - ☎ (01) 533 95 21 - www.citypension.at - 19 kamers. Dit pension is ondergebracht in een 19de-eeuws gebouw en is ideaal gelegen. Verzorgde inrichting, heel goede prijs-kwaliteitverhouding. De dichter Franz Grillparzer (1791-1873) is hier geboren.

MEER DAN € 170

⑤ **Do & Co** – **Vouwkaart D4** – *Stephansplatz 12* - ① **Stephansplatz** - ☎ (01) 24 188 - www.doco.com - 43 kamers. Het hotel, midden in het Haas Haus, tussen de kathedraal en Graben, is luxueus 'in alle zachtheid': tinten, teck, daim...

⑬ **Palais Coburg** – **Vouwkaart E4-5** – *Coburgbastei 4* - ① **Stubentor** - ☎ (01) 518 180 - www.palais-coburg.com - 35 suites. Dit paleis (19de eeuw) ligt op wandelafstand van de Ring. Alles is er adembenemend: de suites die volgens thema's zijn ingericht (biedermeier, postmodern, Japans...), een sterrenrestaurant, een spa, een openluchtzwembad en een prachtige grote hal opgetrokken rond de resten van 16de-eeuwse versterkingen.

Fleischmarkt

MINDER DAN € 70

⑦ **Pension Dr. Geissler** – **Vouwkaart E4** – *Postgasse 14* - ① **Stubentor** - *Schwedenplatz* - ☎ (01) 533 28 03 - www.hotelpension.at - 23 kamers. Op de 8ste verdieping van het gebouw

18 Pension Kraml – Vouwkaart B6 - Brauergasse 5 - **U** Zieglergasse - ☎ (01) 587 85 88 - www.pensionkraml.at - 14 kamers. Smaakvol ingericht, hartelijk gezinspension.

VAN € 70 TOT 120

20 Stadthalle – Vouwkaart A6 - Hackengasse 20 - **U** Schweglerstr. - ☎ (01) 982 42 72 - www.hotelstadthalle.at - 81 kamers. In een volledig heraangelegde straat ligt een op en top eco-friendly pension. Verschillende prijscategorieën. Kijk voor aanbiedingen op de website en kom genieten van de smaakvol ingerichte kamers, de dienstverlening en de kleine tuin.

VAN € 120 TOT 170

1 Altstadt Vienna – Vouwkaart C5 - Kirchengasse 41 - **U** Volkstheater - ☎ (01) 526 66 66 - www.alstadt.at - 42 kamers. Achter de weelderige inkomhal ontdekt u kamers die even comfortabel als verrassend zijn. Zelfs de meest veeleisende hotelgast zal bezwijken voor de kamers versierd door Matteo Thun.

Wieden

MINDER DAN € 70

20 Wombats at the Naschmarkt – Vouwkaart C6 - Rechte Wienzeile 35 - **U** Kettenbrückengasse - ☎ (01) 897 23 36 - www.wombats-hostels.com. De jongste telg uit deze kleine keten jeugdherbergen ligt in de buurt van de Naschmarkt en is modern en kleurrijk ingericht.

VAN € 70 TOT 120

12 Papageno – Vouwkaart D6 - Wiedner Haupstr. 23 - **U** Taubstummengasse - ☎ (01) 504 67 44 - www.hotelpapageno.at - 50 kamers. Wie kiest voor een verblijf in de vernieuwde

vleugel van de Papageno (te vermelden bij de reservering) of op de stijlvolle top floor, geniet van heldere, rustige kamers en mooie badkamers.

MEER DAN € 170

20 Das Triest – Vouwkaart D6 - Wiedner Haupstr. 12 - **U** Karlsplatz - ☎ (01) 58 91 80 - www.dastriest.at - 72 kamers. Comfortabele avant-gardistische kamers in een voormalige postafspanning langs de weg Wenen-Trieste. De kamers zijn ingericht door Terence Conran.

Leopoldstadt

VAN € 70 TOT 120

24 Praterstern – Vouwkaart F3 - Mayergasse 6 - **U** **S** Praterstern - ☎ (01) 214 01 23 - www.hotelpraterstern.at - 40 kamers. Een uitzonderlijk adres in een rustige straat vlak bij het Prater, zoals de naam al aangeeft. De eenvoudige kamers komen uit op een mooie binnenhof waar u in de zomer kunt ontbijten.

Buitenwijken

VAN € 70 TOT 120

Landhaus Fuhrgassl-Huber – Buiten de vouwkaart - Rathstr. 24 - **U** Nußdorstr. en vervolgens **BUS** 35A - ☎ (01) 440 30 33 - www.fuhrgassl-huber.at - 38 kamers. Logeren in een wijnbouwershuis? Dat kan! Moeilijk te bereiken maar gelegen in een rustieke omgeving. In de tuin komt u heerlijk tot rust.

Roomz Vienna – Buiten de vouwkaart - Paragonstr. 1 - **U** Gasometer - ☎ (01) 743 17 77 - www.roomz-vienna.com. - 152 kamers. Vijf metrostations van het historische centrum, in een wijk die heel wat veranderingen ondergaat. Recent adres met moderne, kleurrijke kamers.

UIT ETEN

Een snelle hap (*Imbiss*), worsten-kraampjes (*Würstelstand*), pensions (*Gasthaus*) of wijnlokalen (*Heuriger*), kroegen (*Beisl*), banketbakkerijen (*Konditorei*) met de heerlijkste taarten en zoetigheden, klassieke of conceptuele restaurants, met of zonder sterren... Er is voor elk wat wils!

Traditionele of nieuwe Oostenrijkse specialiteiten gaan hand in hand met de Centraal-Europese keuken of gerechten uit de Balkan en Turkije. Wilt u genieten van wijn en een buffet in een *Heuriger*, dan moet u naar Döbling (📍 blz. 118). In de winter kunt u op de kerstmarkten een heerlijke warme wijn drinken en kastanjes smullen. In de lente zijn er asperges en rabarber.

📍 'Vergeet die schnitzel!', blz. 133. Onderstaande adresjes vindt u terug op de uitneembare kaart aan de binnenzijde van de cover: zoek het overeenkomstige nummer (bv. 1). De aanwijzingen in het rood verwijzen eveneens naar deze uitneembare vouwkaart.

Stephansplatz

► LUNCH

MINDER DAN € 16

64 Trzesniewski – **Vouwkaart D4** - Dorotheergasse 1 - 📍 Stephansplatz - ☎ (01) 512 32 91 - ma.-vr. 8.30-19.30 u, za. 9.00-17.00 u. Achter de onuitsprekbare naam gaat een instituut schuil waar u heerlijke canapés kunt eten voor € 1 per stuk. Ga zitten of blijf staan tussen de vele gasten.

76 Zum Schwarzen Kameel – **Vouwkaart D4** - Bognergasse 5 - 📍 Step-

hansplatz - ☎ (01) 533 81 25 - ma.-za. 8.30-24.00 u, gesl. zon- en feestd. De 'zwarte kameel', ook een aanrader voor 's avonds, heeft een heel gezellige *Konditorei*. In het houten interieur smult u van verschillende maar allemaal even lekkere canapés en gebakjes. Een succes sinds 1618!

VAN € 17 TOT 30

35 Cantino – **Vouwkaart E5** - Seilerstätte 30 - 📍 Stephansplatz - ☎ (01) 512 54 46 - gesl. za. middag, zo. avond en van half juli tot half aug. Boven in het Haus der Musik (wat een uitzicht!). De gevarieerde keuken van dit moderne eethuis heeft oog voor streekproducten.

VAN € 31 TOT 50

42 Julius Meinl – **Vouwkaart D4** - Graben 19 - 📍 Stephansplatz - ☎ (01) 532 33 34 - ma.-vr. 8.00-24.00 u, za. 9.00-24.00 u, gesl. zon- en feestd. Op de bovenverdieping van een befaamde delicatessenzaak. Verfijnde eetzaal met een al even verfijnde kaart. Ideaal voor een gastronomische pauze.

► DINER

VAN € 17 TOT 30

72 Wrenkh – **Vouwkaart E4** - Bauernmarkt 10 - 📍 Stephansplatz - ☎ (01) 533 15 26 - ma.-za. 11.30-15.00 u, 18.00-23.00 u. De smaakvolste ontmoetingsplaats voor vegetariërs in Wenen. De afwisselende keuken zal vleesliefhebbers die zin hebben in een 'groen ommetje', weten te bekoren.

74 Yohm – **Vouwkaart D4** - Petersplatz 3 - 📍 Stephansplatz - ☎ (01) 533

Het stadhuis wordt 's avonds prachtig verlicht. © Shutterstock/Anton_Ivanov

Beziens- waardigheden

WENEN VANDAAG	44
STEPHANSPLATZ	46
FLEISCHMARKT	53
DE OPERAWIJK	57
HOFBURG	64
FREYUNG	73
HOHER MARKT	79
DE RING	83
HET BELVEDERE	93
WIEDEN	97
SCHÖNBRUNN	102
MUSEUMSQUARTIER	106
NEUBAU EN JOSEFSTADT	109
ALSERGRUND	111
LEOPOLDSTADT EN DONAUSTADT	113
BUITENWIJKEN	118

STEPHANSPLATZ

Onder de gewelven van de magistrale Stephansdom klopt het hart van de stad. Acht eeuwen van aanwezigheid verhalen de pracht en de donkere uren van de keizerlijke hoofdstad. De reusachtige toren en het kleurrijke dak domineren de historische, toeristische en handelswijk waar het leven nooit lijkt stil te staan. De Stephansplatz is het kruispunt waar zij die Wenen een weekend of langer 'beleven', elkaar treffen.

► **Bereikbaarheid:** metrolijnen **U** 1 en **U** 3 Stephansplatz. **Uitneembare vouwkaart D-E4; detailkaart van de wijk blz. 49.**

► **Aanrader:** bewonder het uitzicht over de stad vanaf de toren van de kathedraal.

Stephansdom ★★★

(Kathedraal van de H. Stefanus)

Stephansplatz 1 - ☞ 515 52 35 26 - www.stephanskirche.at - ♿ - ma.-za. 6.00-22.00 u, zon- en feestd. 7.00-22.00 u - audiogids: € 5,50.

De Stephansdom, **het symbool van de stad**, is uniek. Boven het compacte silhouet van de oude stad verrijst de machtige zuidertoren van deze elegante kerk, voorzien van een zwaar, **veelkleurig en glinsterend dak**. Hoewel de stijl gotisch te noemen is, verpersoonlijkt de kathedraal het barokke Wenen, omdat ze de kern ervan vormt. Al meer dan acht eeuwen klopt hier het stenen hart, ondanks de vele lotgevallen die het gebouw deelt met de Weners. Op de plaats van het huidige gebouw stond vroeger een romaanse basiliek, die hier in 1147 werd gebouwd. De kerk had zwaar te lijden onder een brand, die Wenen in 1258 verwoestte. De *Heidentürme* (Heidentorens) en het protaal bleven van de vlammen gespaard. De eerste gotische verbouwingen dateren van 1304 en de kathedraal zoals we die vandaag kennen, werd

in de twee daaropvolgende eeuwen opgetrokken. Tijdens het Turks beleg van 1683 werd het gebouw opnieuw zwaar beschadigd. Ook een bombardement in 1945 vernielde een groot deel van de kerk. Een geslaagde renovatie in 1952 gaf de kathedraal haar pracht van weleer terug.

Door het kleine plein ervoor wordt de hoogte van de kathedraal benadrukt. De **Stephansturm★★★** (de befaamde Steffl) is 136,7 m hoog. De onafgewerkte noordelijke toren kreeg een renaissance-dak. In deze toren hangt de **Pummerin**, een indrukwekkende bourdon die maar liefst 21 ton weegt en enkel wordt geluid ter gelegenheid van uitzonderlijke ceremonies en met Nieuwjaar. Het **dak** van de kathedraal vormt een prachtig schild met kleurige dakpannen, waarvan de zigzagmotieven menig fotograaf betoveren. Voor het gekke ontwerp van de tweekoppige keizerlijke adelaar, op de zuidwestelijke kant van het dak, waren bijna 250.000 pannen nodig. U wandelt het gebouw binnen door de **Riesentor★★ (reuzenpoort)**. Naast de romaanse poort staan beeldhouwwerken. Het interieur werd sterk

De Stephansdom, een van dé symbolen van Wenen © R. Mattes/hemis.fr

beïnvloed door de grote kerken van de Duitse gotiek: een grote beuk (107 m lang) verbonden met het koor met drie schepen. De gebeeldhouwde stenen **preekstoel**★★ (1480) is een pareltje. De decoratieve stijl plaatst de kansel binnen de meest ontwikkelde stroming van de flamboyante gotiek. Het **Wiener Neustädter Altar**★ (15de eeuw)

versiert het altaar in de apsiskapel aan de linkerkant, ook 'koor van de Maagd' genoemd. In de apsiskapel aan de rechterkant bevindt zich de **grafom-be**★★ van keizer Frederik III, uitgevoerd in rood marmer uit Salzburg en van de hand van Niclas van Leyden. De strijd tussen Goed en Kwaad wordt gesymboliseerd door schadelijke dieren die de grafombe binnen willen dringen, terwijl de 'goede dieren' hen dat proberen te verhinderen. In de **catacomben**

(bezoek om de 30 min. - 10.00-11.30 u, 13.30-16.30 u, zo. 13.30-16.30 u - € 4,50) staan urnen met de stoffelijke resten van de Oostenrijkse keizers. Wanneer u bij mooi weer de **zuider-toren beklimt** (9.00-17.30 u - € 3,50), heeft u een prachtig **panorama**★★ over de hele stad, de bergkammen van de Kahlenberg en de vlakte van de Donau. In de noordelijke toren ziet u de enorme Pummerin (juli-aug. 8.15-18.00 u, sept.-juni: 8.15-16.30 u - € 4,50).

Haas-Haus

Haas-Haus

Stephansplatz 12.

Dit gebouw uit blauw en grijs marmer, een ontwerp van **Hans Hollein**, zorgde bij de opening in 1990 voor heel wat controverse. Het huis symboliseert de vernieuwing van de architecturale creativiteit in een stad waar deze kunst

haar hoogtepunt beleefde aan het begin van de 20ste eeuw. Dankzij een gedurfd spel met volumes benutte de architect de volledige omvang van deze bocht en maakte hij het uitzicht vrij op de Stephansdom vanaf de Graben (📍 blz. 46).

Dommuseum ★

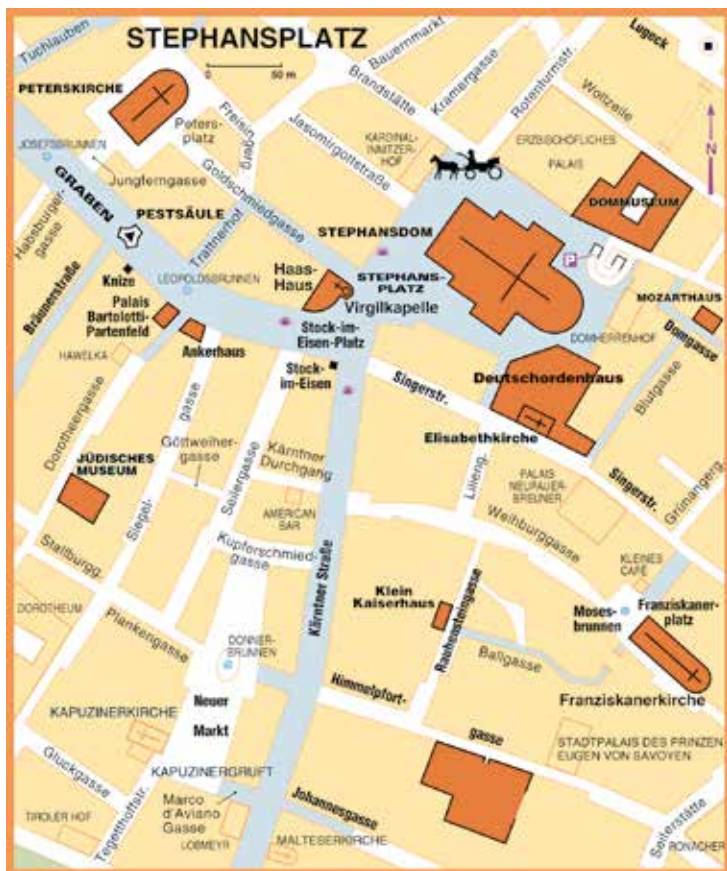
*Stephansplatz 6 - 📍 51 552 3300 - www.dommuseum.at - 📞 - di. 10.00-20.00 u, wo.-za. 10.00-17.00 u - *gesl. feestd.* - € 7.*

Het museum werd ingericht in de voormalige gebouwen van de abten van Zwettl (14de eeuw). Naast een mooie collectie schilderijen en beeldhouwwerken ziet u er ook de waardevolste schatten van de kathedraal.

Mozarthaus ★

Domgasse 5 - 📍 512 17 91 - www.mozarthausvienna.at - 📞 - 10.00-19.00 u - € 9.

Wolfgang Amadeus Mozart woonde hier van 1784 tot 1787, een gelukkige periode waarin hij *Le Nozze di Figaro* schreef. In deze prachtige omgeving vertelt de degelijk opgevatte tentoonstelling het leven en werk van de componist in deze periode en behandelt ze ook Wenen zelf. Dit appartement is maar een van de 18 plaatsen waar Mozart in Wenen heeft gewoond. De portretten van zijn kinderen en zijn vrouw Constanze en de 13 portretten van de meester zelf, waaronder het beroemde silhouet van de hand van Hieronymus Löschenkohl, vormen samen een mooi familiealbum. Tijdens het bezoek hoort u muziek (de audiogids speelt stukken uit het werk van Mozart).

Franziskanerplatz ★

De Weihburggasse loopt uit op een van de charmantste pleinen van de stad. In het midden staat de **Mosesbrunnen (Mozesfontein)** die dateert van 1798. Het water maakt een gezellig geluid, terwijl u nipt aan een koffie op het terras van het piepkleine retro Kleines Café (☎ blz. 29). De vreemde voorgevel van de **Franziskanerkirche**, die van 1614 dateert, is geïnspireerd op de architectuur uit het zuiden van Duitsland: een renaissancefronton met standbeelden boven ramen met de typische gotische bogen en een renaissanceportaal (1742). Het barokke interieur bestaat onder andere uit een mooi hoofdaltaar met baldakijn en het oudste orgel van Wenen, gemaakt door Johann Wöckerl (1643).

Stadtpalais des Prinzen Eugen von Savoyen ★

Himmelpfortgasse 8. In het paleis huist vandaag het ministerie van Financiën; het is slechts bij bepaalde gelegenheden geopend voor het publiek. De bouw van het Winterpalais van de prins, die de Turken verschillende keren versloeg tussen 1697 en 1716, begon onder Johann Bernhard Fischer von Erlach (van 1695 tot 1698) en werd voltooid door Johann Lukas von Hildebrandt (van 1702 tot 1724). De smalle *Himmelpfortgasse* vernauwt het uitzicht op de lange gevel van het paleis: rijen Ionische pilasters, kroonwerk versierd met standbeelden, bas-reliëfs... Stap de dubbele deur door (*vraag toestemming aan de portier*) en bewonder de binnenhof

met fontein en de **eretrapp★★** van Fischer von Erlach, een van de meest kenmerkende van de barok. Wat het weelderige interieur van de appartementen betreft, dat kan zich meten met dat van Schönbrunn!

Kärntnerstraße

In de 13de eeuw was de *strata Carinthianorum* het begin van de hoofdweg naar Karinthië via Stiermarken, een weg die doorliep tot Triëst en Venetië. De gebouwen die vandaag deze straat omzomen, werden hier pas opgetrokken vanaf de 18de eeuw, op enkele resten van de Malteserkirche na. De architecturale eenheid werd na de bombardementen van 1945 definitief gebroken. Er heerst een drukke bedrijvigheid van Weners en een stroom toeristen die langs de vele uitstalramen slenteren. De gevel van huisnummer 16 is versierd met **mozaïeken** (1896) in pre-Sezessionsstijl. De piepkleine **American Bar** op het nummer 10 werd in 1908 opgetrokken door Adolf Loos en is bekend om de mooie binneninrichting.

Stock-im-Eisen-Platz

De Stock-im-Eisen-Platz dankt zijn naam aan de boomstronk die er ligt aan de hoek van de Graben met de Kärntnerstraße. Volgens een 16de-eeuwse legende sloegen leerling-slotenmakers hier spijkers in de boomstronk voor ze een tocht door Oostenrijk aanvatten.

Graben ★

De '**sloot**' (Graben) die door de Romeinen voor hun walmuren werd gegraven, is vandaag een drukke voetgangers-

De Pestsäule op de onlangs gerenoveerde Graben © Shutterstock/Moreno Novello

VOORLIEFDE VOOR BAROK

Het ontluiken en de uitzonderlijke verspreiding van de barok in Oostenrijk hebben verschillende oorzaken. Deze in hoofdzaak religieuze kunststroming past volledig bij de mystieke feeststemming na het Concilie van Trente. De Habsburgers, hevige voorvechters van de Contra-reformatie, steunen deze ontwikkeling. Na de overwinning op de Turken (1683) heerst in het hele land een nooit geziene euforie en bouwwoede. Een andere belangrijke factor is de voorliefde van de Oostenrijkers voor pathos en elegantie, voor kleur en feestelijkheid.

Onregelmatigheid en overvloed

De barok wordt gekenmerkt door onregelmatige lijnen, een overvloed aan vormen en versieringen. De kunststroming gaat vooral op zoek naar beweging: een symfonie van kleuren, contrasten van wit, zwart en goud, een overdaad van krullen, frontons, kroonlijsten, balustrades en hoge beeldjes, onverwachte gezichtspunten en perspectieven.

De **primitieve barok** (17de eeuw) is een ingevoerde kunst (een allegaartje van Italiaanse, Franse en Duitse elementen). De **hoogbarok** (1690-1753) kan daarentegen Oostenrijkse barok genoemd worden, omdat de grootmeesters van deze stijl uit het land afkomstig zijn: **Johann Bernhard Fischer von Erlach** (1656-1723) en **Johann Lukas von Hildebrandt** (1668-1745). De eerste, hofarchitect in 1687, bouwde Schönbrunn, de Karlskirche en de Prunksaal van de

Nationale Bibliotheek van de Hofburg. De tweede realiseerde het Belvedere.

Verlevendiging van de ruimte

Deze architectuur is niet los te zien van haar natuurlijke aanvullingen, de schilderkunst en de beeldhouwkunst: deze stromingen zijn nauw verbonden met het werk van plafondwerkers dat gekenmerkt wordt door natuurlijk realisme. Dit vult de hele ruimte. In de heiligdommen hangt een hele rist retabels, op de plafonds wemelt het van de engelen en de heiligen, elke kerk wordt bestormd door een leger van standbeelden. Uitzonderlijke maar als 'barbaars' beschouwde gotische werken worden daarbij aan de kant gegooid. Grote artiesten laten zich kennen, zoals **Johann Michael Rottmayer** (1654-1730), baanbreker voor een puur Oostenrijkse 'schilderbarok'.

Meer melodieuze muziek

Barokke bouwwerken kunnen niet ten volle begrepen worden zonder erbij te denken dat in deze ruimten een **nieuwe instrumentale muziek** ontstond, die in de loop van de jaren 1660 een liturgische of feestelijke functie kreeg. In de plaats van de vroegere harmonieuze maar complexe polyfonie kwam een eenvoudiger muziek die de overheersende melodieuze lijnen kracht bijzette. De **barokstijl** vormt een harmonieus geheel van een uitgesproken expressiviteit en tal van versieringen gecreëerd door een veel voorkomende opdeling van het orkest.

ZES EEUWEN OP DE TROON

Dankzij de huwelijksdiplomatie van Maximiliaan I werd de dynastie van de **Habsburgers** een van de machtigste van Europa. In twee eeuwen tijd groeide deze vrij onbeduidende familie van Duitse graven, die in hun naam een Zwitsers domein droegen (Habichtsburg), dankzij een subtiel spel van allianties uit tot heersers over een rijk waar de zon nooit ondergaat! Een regeerperiode die gekenmerkt wordt door de wapenspreuk *Austriae Est Imperare Orbi Universo* (AEIOU), ofwel 'Oostenrijk is bestemd om over de hele wereld te heersen', maar ook door het prachtige paleizencomplex van de **Hofburg** (📍 blz. 64), dat bij ieder aantreden van een nieuwe keizer werd omgebouwd.

Zes eeuwen lang biedt de dynastie het hoofd aan oorlog, allianties, verdragen, epidemieën... Ze maakt van Wenen de hoofdstad van het Heilige Roomse Rijk. In 1683 worden de Turken bij Kahlenberg verslagen. Het huis van de Habsburgers wordt door de westerse vorsten erkend als redder van het christendom.

De heel gelovige Habsburgers slaagden erin een **verbond tussen de troon en het altaar** te behouden, wat veel bijgedragen heeft tot het consolideren van hun macht. Maar de rationalistische keizer Jozef II zorgde met zijn opgelegde hervormingen haast voor een breuk met het pausdom.

Tijdens perioden van grote voorspoed laat het huis weelderige monumenten bouwen in Wenen en stimuleert het de

kunsten. Dat is ook zo tijdens 'Vienna Gloriosa', tijdens de regeringen van prins Eugenius van Savoye, Maria Theresia (1717-1780 – de eerste keizerin) en Jozef II (1780-1790). Dat geldt ook voor de 19de eeuw wanneer de Ring wordt aangelegd. Door de eeuwen heen verzamelen de Habsburgers geduldig een uitgebreide collectie kunstwerken die vandaag te zien is in het Kunsthistorisches Museum (📍 blz. 86). Elke keizer werkt aan de uitbouw van een moderne staat. Maria Theresia verenigt en centraliseert. Jozef II schaft lijfeigenschap af, legt het Duits op en onderwijst zijn dochters.

Aan het eind van de 19de eeuw was de dynastie achterhaald. Het nationale gevoel en de liberale tijdsgeest ondergroeven de principes van een absolute monarchie waartoe ook de voorlaatste keizer **Frans Jozef** hoorde, wiens 68-jarige regeerperiode eindigde in 1916. De Eerste Wereldoorlog, die hij veroorzaakte na een oorlogsverklaring tegen Servië na de moord op kroonprins Franz Ferdinand in Sarajevo, veegde de dynastie van de kaart, zijn bezittingen vlogen in stukken.

Natuurlijk draagt Oostenrijk nog steeds de stempel (demografie, architectuur, religie, economie ...) van zes eeuwen heerschappij van de Habsburgers, waaraan minder dan een eeuw geleden pas een einde kwam. U zult nostalgie voelen, een 'renderende' nostalgie met bals, tentoonstellingen en tal van afgeleide producten...

Vertaling	Valérie Maes
Omslagontwerp	Keppie & Keppie
Omslagfoto	Corbis
Ontwerp binnenwerk	Keppie & Keppie
Oorspronkelijke titel	Le Guide Vert Vienne Week-end
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Hoofdredactie	Anne Teffo
Uitgevers	Irène Lainey, Sonia Lambert, Alice Lay (Michelin), Lieven Defour (Lannoo)
Redactie	François Sichet, Christian Rault, Aurélia Boulet, Cécile Bouché-Gall, Arnaud Léonard, Marie Ruat, Renaud Deschamps
Cartografie	Stéphane Anton, Michèle Cana, Géraldine Deplante, Isabelle Delouvry Stadsplattegronden op basis van de gegevens van TeleAtlas - © TeleAtlas 2011
Met dank aan	Didier Broussard, Mathieu Bourdenet (iconografie)

© Cartografie: Michelin

© Michelin; Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2014

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen...) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres	De Groene Gids Uitgeverij Lannoo Kasteelstraat 97 B-8700 Tielt degroenegids@lannoo.be	De Groene Gids Lannoo Nederland Postbus 614 6800 AP Arnhem degroenegids@lannoo.nl
---------------------	---	---

www.lannoo.com

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2014/45/337 - NUR 512 - ISBN 978-94-014-1182-0